

Spoštovani,

Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport, Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti ter Policija so sprejeli **Dogovor v zvezi z izvajanjem nalog za zaščito otrok** (v nadaljevanju dogovor), ki izhajajo iz Zakona o preprečevanju nasilja v družini. Dogovor velja od dne podpisa, in sicer od 5. decembra 2013 dalje.

Dogovor je usmerjen v reševanje primerov, ko otrok v šoli ali vrtcu pove, da je žrtev nasilja v družini – gre za konsenz med pristojnimi organi, kako v tem primeru teče postopek ugotavljanja dejstev glede na pristojnosti posameznega organa. Dogovor ponuja konkretne odgovore na vrsto pravnih in strokovnih vprašanj, ki so se pojavila v zadnjih 5 letih, to je od sprejema Zakona o preprečevanju nasilja v družini. Naslavlja tudi vprašanje, kdaj pristojni organi obvestijo starše, kar je aktualno zlasti v primeru, ko otrok pove, da nasilje izvaja eden od njiju ali oba. V tem primeru daje dogovor jasno sporočilo, da je v primeru družinskega nasilja nad otrokom korist otroka pred starševsko pravico.

Zakon opredeljuje otroke kot ranljivo družbeno skupino, ki mora biti še posebej zaščiten. Opredeljeno je tudi, da je otrok žrtev nasilja v družini tudi takrat, ko je prisoten izvajanju nasilja enega starša nad drugim, kar je zelo pomembno.

Dogovor si lahko preberete v nadaljevanju.

.....

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA DELO, DRUŽINO,
SOCIALNE ZADEVE IN ENAKE MOŽNOSTI

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE
ZNANOST IN ŠPORT

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA NOTRANJE ZADEVE
POLICIJA

Številka: 1224-125/2013/5

Datum: 5. 12. 2013

V skladu s Konvencijo o otrokovih pravicah in na podlagi 10. člena Zakona o preprečevanju nasilja v družini (Uradni list RS, št. 16/08, v nadaljnjem besedilu: ZPND) in na podlagi ZPND izdanih podzakonskih predpisov Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti (v nadaljnjem besedilu: MDDSZ), Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport (v nadaljnjem besedilu: MIZŠ) ter Ministrstvo za notranje zadeve - Policija izdajajo

Dogovor v zvezi z opravljanjem nalog za zaščito otrok, ki izhajajo iz Zakona o preprečevanju nasilja v družini

1. UVOD

Dogovor je namenjen centrom za socialno delo (v nadaljnjem besedilu: CSD), vzgojno-izobraževalnim zavodom (v nadaljnjem besedilu: VIZ) in policiji za opravljanje nalog, ki jih določa ZPND in na njegovi podlagi izdani podzakonski akti.

Dogovor natančneje pojasnjuje posamezne dejavnosti VIZ, CSD in policije.

Koristi in pravice otroka kot žrtve nasilja v družini imajo prednost pred koristmi in pravicami drugih udeleženk oziroma udeležencev postopka, kamor sodijo tudi javni uslužbenci.

Dogovor se nanaša izključno na obravnavo primerov nasilja v družini.

V tem dogovoru izraz otrok pomeni otroka v vrtcu, učenca v osnovni šoli in dijaka v srednji šoli do polnoletnosti.

Obravnavanje primerov nasilja v družini nad polnoletnim udeležencem VIZ obravnava po Pravilniku o obravnavi nasilja v družini za vzgojno-izobraževalne zavode.

2. PRIJAVA SUMA NASILJA V DRUŽINI IN ZAPIS O DOGODKU, POROČILO O OTROKU

- Vsebino, ki jo VIZ sporoči po telefonu, v enakem obsegu sporoči tudi v pisni obliki (vključi pomembne informacije).
- VIZ pošlje na CSD prijavo o sumu nasilja v družini in zapis dogodka (VIZ ne sme uporabiti anonimne prijave).
- VIZ na zaprosilo CSD pripravi poročilo o otroku, četudi prijava ni prišla s strani VIZ.
- VIZ obvesti starše o opravljeni prijavi suma nasilja takrat, ko presodi, da je to v korist otroka.
- Prijava z zapisom dogodka in tudi poročilo o otroku sta del spisovne dokumentacije, ki se vodi na CSD, in del osebne mape, ki jo vodi VIZ.
- Starši imajo pravico do vpogleda v spisovno dokumentacijo CSD, razen če CSD odloči, da (delni) vpogled v spis ni v otrokovo korist in zato določene dele dokumentacije izloči iz spisa.
- Kadar gre za sum storitve kaznivega dejanja, storjenega nad otrokom, ki je žrtev nasilja v družini (npr. huda psihična stiska otroka, fizične poškodbe, sum spolne zlorabe), VIZ o tem obvesti policijo, ki prevzame postopek. Policija obvesti CSD in čim prej tudi starša oziroma skrbnika otroka, če je to v otrokovo korist.
- VIZ ni pristojen za zbiranje dokaznega gradiva v zvezi s sumom nasilja nad otrokom v družini (npr. fotografiranje otrok, snemanje pogovora itd.).
- VIZ lahko spremlja otroka v stikih z zdravstveno službo, če je to v otrokovo korist, zato da daje otroku čustveno podporo, pri čemer postopek vodi policija v sodelovanju s CSD.

3. DOSEGLJIVOST IN ODZIVNOST CSD IN VIZ

- Centri za socialno delo morajo v poslovnem času zagotavljati dosegljivost, to pomeni sprejemati telefonske klice, elektronska sporočila, sporočila po telefaksu in dopise.
- Če strokovni delavec CSD – nosilec primera – tisti trenutek ali dan, ko ga želi VIZ obvestiti o sumu nasilja v družini ali pridobiti informacije, ni dosegljiv, je dolžan takoj, ko je dosegljiv in ko obvestilo prejme, vzpostaviti stik z VIZ. CSD mora ravnati enako, ko želi VIZ obvestiti o sumu nasilja v družini ali pridobiti informacije, na CSD-ju pa še ni določen nosilec primera.
- Odsotnost nosilca primera ni razlog za prekoračitev petdnevnega roka iz 5. točke tega dogovora.
- Če (strokovni delavec) VIZ tisti trenutek ali dan, ko mu želi CSD poslati ali od njega pridobiti določene informacije, ni dosegljiv, je dolžan po prejemu obvestila takoj vzpostaviti stik s CSD.

4. POSLOVNI ČAS CSD IN INTERVENTNA SLUŽBA CSD

- CSD sprejema pisne vloge in informacije po telefonu, elektronski pošti, telefaksu, nudi prvo socialno pomoč in izvaja nujne ukrepe za zaščito otroka v poslovnem času, in sicer:
 - ponedeljek, torek, četrtek: 8.00 do 15.00
 - sreda: 8.00 do 17.00
 - petek: 8.00 do 13.00
- VIZ praviloma prijavi sum nasilja v družini in pošlje druge informacije v zvezi z ogroženostjo otroka čim bolj zgodaj v dnevu (zjutraj, dopoldne), saj lahko v tem primeru CSD sam opravi prve nujne naloge in se neposredno seznaniti z razmerami še istega dne.
- Izven poslovnega časa CSD deluje interventna služba, ki se skupaj s policijo vključuje v postopek zaščite otroka, kot je opredeljeno v sedmi alineji 2. točke tega dogovora.

5. POVROTNE INFORMACIJE S STRANI CSD

- Če VIZ pošlje CSD prijavo in zapis dogodka o sumu nasilja, je CSD dolžan v petih dneh po prejemu prijave in zapisa dogodka poslati VIZ povratne informacije, in sicer:
 - ime in priimek nosilca primera,
 - kontaktne podatke nosilca primera (številko telefona in telefaksa, e-naslov),
 - številko zadeve/spisa,
 - informacijo o opravljenih začetnih dejavnostih in predvidene naloge za nadaljnjo obravnavo ter okvirni časovni načrt (pridobitev poročil, obisk na domu, sklic tima ipd.), če CSD oceni, da je to potrebno.
- Če otroci, ki živijo v isti družini, niso vključeni v isti VIZ in prejme CSD prvo informacijo oziroma prijavo suma nasilja v družini le za enega otroka s strani enega VIZ, CSD pa oceni, da

je tudi sodelovanje z drugim VIZ potrebno, CSD pozove ta VIZ k sodelovanju pri obravnavi družine in ga ob tem seznanja s tistimi podatki družine oziroma otroka, ki so za VIZ potrebni. V takšnem primeru VIZ pošlje podatke o otroku in nudi otroku pomoč.

6. MULTIDISCIPLINARNI TIMI NA CSD

- CSD na podlagi zbranih informacij sam prouči, ali je v določenem primeru treba sklicati multidisciplinarni tim.
- VIZ lahko kadar koli predlaga CSD-ju sklic multidisciplinarnega tima (da pobudo za sklic ali za novo srečanje multidisciplinarnega tima).
- VIZ skliče svoj interni tim v skladu s Pravilnikom o obravnavi nasilja v družini za vzgojno-izobraževalne zavod za izmenjavo informacij o otroku ali pripravo načrta za obravnavo otroka, vendar pa VIZ ne more sklicati multidisciplinarnega tima.
- Zapisnik multidisciplinarnega tima je uradni dokument, varovan v skladu s predpisi, ki urejajo zbiranje in varstvo osebnih podatkov ter vodenje in hrambo dokumentacije. V zapisniku so navedeni le sklepi tima. Zapisnik se pošlje članom tima.
- Zapisnik multidisciplinarnega tima lahko pošlje drugim organom le CSD (npr. tožilstvu, sodišču, policiji) na podlagi ustreznega zaprosila in zakonske podlage.
- Zapisnik je del spisovne dokumentacije, ki se vodi na CSD. Starši imajo po Zakonu o upravnem postopku pravico do vpogleda v spisovno dokumentacijo, razen če se CSD odloči, da (delni) vpogled v spis ni v otrokovo korist in zato določene dele dokumentacije izloči iz spisa.
- Strokovni delavci CSD in VIZ so opozorjeni, da je udeležba za vabljenje na timu po zakonu obvezna (14. in 15. člen ZPND).
- Naloge multidisciplinarnega tima so poleg izmenjave informacij predvsem:
 - usklajevanje dejavnosti različnih služb (sociala, šolstvo, policija, zdravstvo),
 - seznanitev žrtve z vsemi oblikami pomoči, ki jih nudijo organi,
 - izdelava načrta za pomoč žrtvi in
 - spremljanje uresničevanja načrta pomoči za zagotovitev optimalne zaščite žrtve in sprejemanje odločitev zaradi nudenja pomoči.

7. RAZGOVOR Z OTROKOM V PROSTORIH VIZ

- Če otrok v VIZ naznani, da je bil s strani staršev (ali drugih članov družine) deležen nasilja (gre za sum storitve kaznivega dejanja in ogroženost s strani družinskih članov), VIZ o tem obvesti policijo, ta pa obvesti CSD. Policija in CSD skupaj opravita razgovor z otrokom v prostorih VIZ brez vnaprejšnje vednosti staršev. Starše o opravljenem razgovoru čim prej obvesti policija. Policija in CSD ravnata enako, če prijavo o suma nasilja nad otrokom pošljejo drugi mogoči prijavitelji (npr. zdravstvo, anonimna prijava idr.).
- Če CSD že vodi postopek ugotavljanja ogroženosti otroka in se izkaže potreba, da CSD opravi razgovor z otrokom v VIZ brez prisotnosti staršev, VIZ omogoči CSD-ju razgovor v prostorih VIZ. V tem primeru starše o opravljenem razgovoru z otrokom obvesti CSD.
- VIZ nudi organizacijsko in logistično podporo CSD in policiji, ko opravljata naloge v okviru svojih pristojnosti v prostorih VIZ za zaščito koristi otroka.

- Strokovni delavec VIZ je lahko navzoč pri razgovoru z otrokom zaradi čustvene podpore otroku.

8. PREPOVED PRIBLIŽEVANJA

- Če je kot kraj, na katerega se nanaša ukrep prepovedi približevanja, določen VIZ, ali če je oškodovanec, na katerega se nanaša ukrep prepovedi približevanja, otrok ali mladoletnik, ki obiskuje VIZ, policisti o osebnih podatkih oškodovanca, osebnih podatkih povzročitelja nasilja, času trajanja ukrepa, razdalji, na katero se povzročitelj nasilja ne sme približati oškodovancu in o drugih pomembnih podatkih za varnost oškodovanca obvestijo odgovorno osebo VIZ. Pisno obvestilo vsebuje še datum in čas ustnega obveščanja, osebno ime obveščene osebe in osebno ime policista, ki je obveščal.
- Ustno obveščanje opravijo policisti takoj ali najpozneje prvi naslednji delovni dan po izreku ukrepa prepovedi približevanja, naknadno pa v roku, ki ni daljši od 24 ur, pošljejo tudi pisno obvestilo.
- V primeru kršitve izrečenega ukrepa prepovedi približevanja odgovorna oseba VIZ o tem takoj obvesti policijo.

9. ODVZEM OTROKA V PROSTORIH VIZ

- Če CSD načrtuje (»fizični«) odvzem otroka v prostorih VIZ ali v času njihove dejavnosti, mora CSD o tem predhodno obvestiti vodstvo ali svetovalno službo VIZ, se dogovoriti za potek odvzema in jih seznaniti z izdano izvršljivo odločbo o odvzemu otroka. Obveščanje staršev o postopku odvzema je v pristojnosti CSD.
- Odvzem otroka se izvede v skladu z najvišjo mero zaščite otrokovih pravic in koristi.

10. INFORMACIJE O ZAKONODAJI S PODROČJA PREPREČEVANJA NASILJA V DRUŽINI

- Zakoni in podzakonski akti, ki urejajo obravnavo nasilja v družini, so objavljeni na spletnih straneh:
 - MDDSZ: http://www.mddsz.gov.si/si/delovna_podrocja/druzina/preprecevanje_nasilja_v_druzini/
 - MIZŠ: http://www.mizs.gov.si/si/delovna_podrocja/urad_za_razvoj_izobrazevanja/
 - POLICIJA (Nasilje v družini – informacije o postopku na policiji): <http://www.policija.si/index.php/preventiva-/preventiva/67685-nasilje-v-druini-informacije-o-postopku-na-policiji>
- VIZ-u se priporoča, da v svojih publikacijah (brošure) in na internetnih straneh objavi osnovne informacije o dolžnostih ukrepanja VIZ pri zaznavi suma nasilja nad otrokom.
- VIZ-u se priporoča, da starše na prvem roditeljskem sestanku v šolskem letu obvesti o dolžnostih ukrepanja VIZ pri zaznavi suma nasilja nad otrokom.
- VIZ-u se priporoča, da vsebine o nasilju (prepoznavanje, zlorabe, zaščita, preprečevanje, pomoč ipd.) vključi v svoje pravne akte (vzgojni načrt, letni delovni načrt, šolska pravila itd.).

11. DRUGO

- VIZ je dolžan prijaviti sum nasilja, kadar delavec VIZ v skladu s Pravilnikom o obravnavi nasilja v družini za vzgojno-izobraževalne zavode (delovanje internega tima) pri otroku opazi spremembe, ki bi lahko bile posledice nasilja ali mu je otrok zaupal, da je žrtev nasilja, ali ima učitelj ali drug delavec VIZ informacijo o nasilju od tretje osebe ali pa je bil sam priča nasilja.
- Kadar VIZ dvomi, ali je posamezni dogodek nasilje ali sum kaznivega dejanja nasilja nad otrokom, se o tem posvetuje z drugimi strokovnimi službami (policijo, CSD).
- Strokovni delavci VIZ naj sodelujejo tudi z neformalnimi klici na CSD, v katerih se medsebojno obveščajo ali posvetujejo, kako ravnati v določenih situacijah.
- VIZ se lahko pri vprašanjih s področja nasilja v družini obrne na regijskega koordinatorja/regijsko koordinatorico za preprečevanje nasilja (pri CSD), ki lahko organizira tudi strokovno izobraževanje/posvet za delavce VIZ.

Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti

DRŽAVNI SEKRETAR
Dejan Levanič

Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport

DRŽAVNI SEKRETAR
Aljuš Pertinač

Ministrstvo za notranje zadeve - Policija

GENERALNI DIREKTOR POLICIJE
Stanislav Veniger